

LIGA ROMÂNĂ

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

PENTRU

INTERESELE UNITĂȚII CULTURALE A TUTUROR ROMÂNILOR

APARE ÎN FIE-CARE DUMINECĂ

Anul IV. — No. 43.

31 Octobree, 1899.

CĂTRE ABONAȚII REVISTEI „LIGA ROMANA“

Comitetul central al Ligei roagă pe toți d-nii abonați ai revistei «Liga Română» a trimite rămășițele provenite din abonamentele d-lor pe trecut. Din cauza neplăței la timp a acestor rămășițe, cari se ridică la mai multe mii de lei, se pune în pericol existența acestei publicațiuni, comitetul neputînd face față cheltueleur ce se cer cu conducerea și imprimarea revistei. Mulți din cei mai buni Români, cu surprindere am văzut, că după ce au primit revista mai mult timp refuză plata.

Facem un nou apel la sentimentele lor patriotice să nu păgubească. Liga cu cîți-va lei, cari pentru dînșii este puțin, iar pentru Liga foarte mult. Vom face ca să se încaseze prin poștă abonamentele refuzate odată și în cas cînd vor refuza și a doua oară vom publica numele acestor buni Români cu sumele ce ne datoresc. Publicațiunea numelor se va face atît prin Revistă cît și prin ziarele politice.

Comitetul central al
Ligei Culturale.

PROGRAMUL ROMÂNILOR DE PESTE MUNȚI

«In chestia națională — pace bună. Lucrurile s'au liniștit. De unde acum vr'o cinci ani credeam că vom lua Ardealul cu asalt, azi abia dacă se mai pomeneste despre existența lui și a Românilor dintr'insul. Ce să fie oare cauza?».....

Așa-mi vorbea mai deunăzi un amic sincer al Românilor de peste hotare, un om care n'are obiceiul «a se plictisi» de chestia națională, ci e stăpînit de dorința de a contribui și de a aduce jertfe, în măsura puterilor sale, acestei cauze mari.

Are dreptate acest om de bine. In chestia națională nimeni nu se mai mișcă.

Dincolo de munți prăpastia dintre Români în loc de a se umple, mereu selărgește, mereu se adîncește. Frații de odinioară se combat de ani de zile fără contenire, cu vorbe amare, cu recriminări ce nu mai au sfîrșit. Unii înfruntă pe alții: «De ce n'ați făcut nimic?» «De ce v'ați pus în serviciul cutărui partid din Țară?» «Dar voi de ce serviți pe celalalt?» Și cearta continuă, aprinsă și neîmpăcată.

Acum în urmă, unii dintre ei preconizau o politică de apropiere față de Unguri și căutau s'o motiveze cu felurite argumente scoase din politica exterioară a țării noastre. Dar, precum se vede, ei s'au convins din ultimele declarații ale ministrului-president Szell, că politica lor de apropiere nu se poate face mai întâi și întâi pentru că Ungurii nu vor să se apropie, iar celor cu apropierea între Români nu le convine a se apropia numai ei și prea tare....

Tribuna din Sibii combătea această politică a ziarului român dela Arad. Ea nu voia să știe de nici un fel de activitate electorală, pînă ce guvernul maghiar nu va fi revenit asupra cunoscutelor sale necazuri prin care declarase desființat comitetul și partidul național. Această revenire a Ungurilor însă întârzie mult, mult de tot.... și Români stau pe loc.

În numărul său din urmă, ziarul național dela Sibii pune în fine o chestie mare la ordineă zilei. El se întreabă, nu cumva programul dela 1881 ar trebui modificat în sensul, ca Români să ceară nu autonomia numai a Transilvaniei istorice ci constituirea tuturor Românilor din Ungaria, Transilvania și Austria «într'o singură națiune independentă, sub sceptrul Austriei, ca parte integritoare a monarhiei, cu un cap național ales de către congresul tuturor Românilor» etc.

Nu știm sigur, dacă articolul *Tribunei* care pune această chestie are sau nu întreaga aprobare a comitetului național. În orice cas acest articol nu ar fi apărut dacă nu ar oglindi mai mult sau mai puțin vederile celor ce inspiră acest organ autorizat al partidului național.

Cel puțin așa credem noi. Și ne-ar place ca să putem rămînea în această credință. Pentru multe și puternice motive, asupra cărora vom reveni cu altă ocazie.

Deocamdată ținem numai a semnalarea cetitorilor noștri acest articol, reprodus de noi în altă parte a revistei, și a le atrage atenția asupra lui și mai ales asupra marelui importanțe pe care ar putea-o avea o schimbare a programului în acest sens. Chiar și numai o discuție mai amănunțită a acestei eventuale schimbări ar avea cel puțin acel efect, că ar dovedi Ungurilor și cercurilor vieneze că Români nu numai că nu se simțesc frînți, ci cer astăzi toate drepturile ce li se cuvin în acea împărăție.

Dacă Croații pot cere ca Dalmația să formeze cu Croația și Slavonia o unitate politică-administrativă, de ce nu ar putea să formeze și Români pretențiuni analoge? De ce nu le-ar formula, mai ales dacă vor fi avînd hotărîrea fermă de a-și lupta pentru realizarea acestor revendicări pe cît de judicioase, pe atît de legitime?

Delagruia.

CHESTIA POPULAȚIUNEI

Cetim zilnic în ziarele noastre o sumedenie de articole despre fel de fel de chestii. Ni se pun în vedere toate amănuntele cele mai ridicole chiar de prin străinătate, dar nu-mi aduc aminte să fiu cetit vr'un articol în chestia descreșterii populațiunii noastre.

De sigur mulți cetitori se vor mira cînd vor afla că în genere poate să existe

în țara noastră o asemenea chestie. Există, din nenorocire, și ea constituie una din cele mai esențiale probleme ce se impun atenției or cărui Român gînditor.

Statisticele din Moldova ne dovedesc regulat o enormă înmulțire a elementului jidovesc și o scădere sistematică a numărului Românilor. Văzînd cifrele, rămîni uimit și în fine trebuie să admiți, că această continuă descreștere a elementului autohton trebuie să derive din inegalitatea luptei pentru trai, inegalitate ce provine din lipsa de scrupul a Evreilor în afaceri și din rutina lor mai rafinată în comerț.

Mai în fiecare săptămînă se publică cite o seacă dare de seamă prin ziare despre nașterile și decesele în Iași. Urmăriți aceste cifre și o să vă convingeți despre adevărul aserțiunilor de mai înainte.

Ce fac oamenii noștri din fruntea afacerilor publice în fața acestei nenorociri care amenință Moldova în modul cel mai serios a se pomeni azi mine lipsită de populațiune românească?

Ei fac «politică» «se trag reciproc pe sfoară» și habar n'au de aceasta, poate cea mai însemnată chestie, care ar trebui să preocupe constant atenția, gîndirea și forța de muncă a celor ce au misiunea de a se îngriji de soarta țării.

Ne vîităm că Românii de peste munți sunt primejduiți. Așa este, și e de datoria noastră a ne interesa de situația lor, dar aceasta nu va să zică că trebuie să perdem din vedere propria noastră populație indigenă.

Dar adevărul e, că cei ce ar putea, și mă gîndesc la amîndouă partidele, nu se prea interesează nici de Românii de peste hotare, nici de cei ce în țară sunt amenințați a fi cutropiți și striviți de masele mereu crescînde ale Jidovimei.

Romanus.

TRANSVAALUL

Depart, «peste nouă mări și țări», în sudul Africej, un popor mic, dar mare totodată, e obiectul de admirație al întregii lumi. Atacat de o putere formidabilă, amenințat în propria lui existență, în pericolul de a-și pierde independența, acest popor și-a ridicat fruntea, și-a înarmat brațul și-a strigat: «mai bine moarte decît o viață de jug». Așa că el, piticul, opune o rezistență desperată marelui colos al Occidentului, care în trufia și egoismul său a hotărît subjugarea acestui popor plin de viață, de energie și de putere.

Nici odată poate un stat civilizat nu a comis o crimă mai mare și mai considerabilă. Nici odată poate dreptatea și dreptul ginților n'au fost într'un mod mai fățiș și mai insolent călcate în picioare. Nici odată poate un stat mare și puternic n'a abuzat într'un mod mai banditesc de puterea și măreția sa spre a distruge și coprinde în ghiarele sale un popor mai mic, mai slab și care se găsește prin urmare în imposibilitatea de a-i putea opune o rezistență serioasă. — Și crima e cu atît mai revoltătoare, cu cît dînsa e comisă de acela dela care nu te-ai fi așteptat la asemenea lucruri, cu cît autorul ei a strigat în totdeauna în contra unor asemenea fapte.

Anglia, care pretutindeni și în totdeauna a strigat contra călcătorilor de libertăți, ea, care susținea că luptă pentru binele popoarelor, că duce pretutindeni civilizația și fericirea noroadelor — ea calcă acum în picioare libertatea unui popor, neluînd în seamă propriile sale declarațiuni, dînd cu piciorul în ceea ce zicea dînsa că are mai scump. Interesul și egoismul său es acum la iveală în toată goliciunea și ne spune în mod evident că în totdeauna fiul Albionului nu a lucrat

decît numai pentru interesul și binele său. Ipocrit și egoist cum e dinsul, natural, nu și-ar fi dat pe față în ruptul capului adevăratele lui planuri, și neconștient uricioasele lui scopuri le ascundea sub o formă plăcută, atrăgătoare ca să pară mai puțin demne de niște popoare sălbatice, mai puțin repulzive și desgustătoare.

Adăpostit astfel, avînd de partea sa aprobarea tuturor, investit cu ideele nobile pentru care pretindea că luptă, calea sa îi era pretutindeni deschisă și trecea victorios pe dinaintea tuturor.

Și dacă de astădată nu i-a putut merge vechiul său joc, dacă lumea a înțeles scopul său meschin și interesat, a fost pentru că de data aceasta a lucrat în mod prea nedibaci și pentru că egoismul și interesul era prea bătător la ochi ca să nu poată fi văzut de toți. Astăzi toți înțeleg că dacă Anglia se luptă, nu se luptă de dorul libertății și civilizației ci de dorul... bogatelor mine de aur din republica Transvaal, aur ce i-a fost totdeauna ținta și idealul său și pentru al cărui dor se dă în vînt. Ideile mari și nobile negreșit că și acum au fost exploatare, au fost speculate, însă din ferire pentru omenire așa de rău au știut englezii să le aplice de astădată în cît e ceva ridicol a mai vorbi de ele. Și acum cînd au intrat în horă și vrînd nevrînd trebuie să joace, acum afirmă și ei din ce în ce mai stăruitor că: da, de dorul supremației în Africa au întreprins acest războiu; toate ziarele lor într'un singur glas strigă: «Anglia trebuie să domine în Africa».

Iată la ce se reduc în totdeauna planurile lor de cucerire: a afirma cît mai mult supremația lor, de dorul de a domina, de se poate, întreaga lume.

Și micul stat Transvaal nu se înspăimîntă de amenințările dușmanului său pu-

ternic, în fața vijeliei îngrozitoare ce îl amenință ni se dă răpus. Burii hotărîți să lupte pînă la unul apărîndu-și cu un curaj admirabil scumpa lor patrie, se înarmează toți, întreg poporul e în picioare decis să lupte și să moară pe altarul patriei lor batjocorite. Un popor mic, o mină de oameni față de enormitatea numărului poporul englez, are curajul de a se opune, de a se lua la întrecere cu dușmanul înverșunat, mare, aproape invincibil.

Eroismul acesta, iubirea aceasta nestrămutată pentru patrie și neamul lor îl înalță și-i face a fi admirați și aprobați de toți. — Căci ce poți alta face decît admira pe un asemenea popor care se sacrifică pentru pămîntul ce îl ocupă, pentru existența sa, care preferă mai bine o moarte glorioasă pe cîmpul de luptă decît o viață rușinoasă și mizerabilă? Ce poți face altceva decît să trimeți salutările tale cele mai entusiase unui astfel de popor care poate fi un model de patriotism, de virtute civică și viață independentă? — Și iarăși ce poți face alta decît să desaprobi și să inferezi cum se cuvine pe cel ce vrea să nimicească un asemenea brav popor? Ce poți face decît să strigi în contra unui dușman atît de grosolan și brutal, de barbar și de înjosit, care vrea să calce în picioare sentimentele cele mai scumpe și mai sfinte ale unui astfel de popor demn de a trăi, de a se desvolta și de a lucra pentru binele omenirii?

E ceva îngrozitor cînd te gîndești la enorma disproporționalitate dintre acești doi beligeranți. Pe cînd unul e numeros, mare, puternic, avînd la îndemînă toate descoperirile cele mai recente în arta de a ucide oameni, altul e mic, nevoș, cu puține resurse, cu puține mijloace de luptă la îndemînă. Dar pe cînd cel dintîi e condus de niște sentimente egoiste și inte-

resate, cel de al doilea e cuprins de cel mai nemărginit entuziasm și merge la luptă cu fruntea sus și cu peptul deschis, de o mie de ori mai bucuros de a muri luptând pentru patrie decît să trăească și să se vadă înjugat la carul greu și înjositor al robiei. — Ce deosebire colosală între acești doi luptători! Or cum i-ai privi nu poți decît să simpatizezi pentru Buri și să-ți exprimi cel mai profund dispreț față de fiul albionului.

Da, nu poți decît iubi un astfel de popor mic dar brav, fără pretenții de cuceriri, mulțumit să trăească liniștit în patriarhala sa patrie. Nu poți decît admira și iubi un popor care se exprimă astfel:

«Se poate ca Dumnezeu să fi hotărît să ne perdem independența, viața ca națiune și țara noastră. Și toate acestea numai din cauza lui Chamberlaid și a contrabandiștilor săi. Dacă așa ne-a fost scris, atunci facă-se voia lui Dumnezeu. Dacă va veni asupra noastră toată Anglia cu toate coloniile ei, dela care Chamberlain cere ajutor, atunci poate vom fi doborîți.

Ne-am rugat mult lui Dumnezeu și cu toții am pornit rugăciuni către tronul Atot-Puternic, ca să înlătore acest războiu; dar Rhodes și cu paraziții lui cer sîngele nostru.

Am sperat mereu că războiul va putea fi înlăturat, dar ce putem noi face oare? Rugăciunile și concesiunile noastre au fost zadarnice. Chiar dacă am fi voit să-i spălăm lui Chamberlaid picioarele, tot nu mi-ar fi ajutat la nimic. Nu, Liga Arikan-derilor a nimicît înrîurirea politică a lui Rhodes, și asta e de ajuns. Transvaalul trebuie sugrumat și supus.» (1).

Ascultați glasul unui popor amenințat în propria sa existență și auziți ultimele accente foste ale unei națiuni care luptă pentru libertatea sa?

(1) Dintr'o scrisoare a generalisimului bur Joubert.

E resemnat dar mindru tot odată. Incredător încetul puternicia Celui de Sus, incredător în propriile sale puteri, burul merge hotărît pe cimpul de luptă, decis să moară cu arma în mînă și cu numele patriei sale pe buze.

Dar nu se poate, nedreptatea e prea mare, călcarea acestui drept al ginților prea dureros și nedrept. Cu toată dispoziția de puteri, cu toată superioritatea armamentului englez, să sperăm că republicele Transvaal și Orange nu vor cădea, că o minune se va întimpla, ceva neprevăzut încă, dar ceva care să le vie într'ajutor și care să le scoată din pericolul în care se găsesc.

* * *

Noi Românii, popor mic și obișdui și noi de soartă și de oameni, trebuie să simpatizăm și să iubim din toată inima pe acest popor brav care luptă pentru naționalitatea și independența lui. Să ne amintim că și noi suntem înbucățiți, că și noi avem frați subjugați cari suferă cu durere jugul robiei și cari doresc și luptă cu energie pentru libertatea lor. Să ne mai amintim cît de cumplit ne doare cînd o nouă nedreptate se face fraților noștri subjugați și să comparăm această durere cu aceea a bietului popor Transvaalian care are de dus o luptă mult mai grea, dat fiind colosul cu care se luptă, împrejurările și condițiile acestei lupte. Să nu ne pară indiferent acest războiu din cauză că poporul care e amenințat în independența sa e departe, peste mări și țări, și că nu poate influența întru nimic asupra noastră orcare ar fi rezultatul acestui inegal și nedrept războiu.

În cavalerismul și demnitatea noastră, trebuie să fim mai iubitori de oameni, cu deosebire, față de popoarele mici și obișduite, obișduite și persecutate ca și

noi. Indiferenți de locul unde se dă lupta și de poporul periclitat în existența sa, o datorie de echitate ni se impune ca să iubim, să admirăm și să simpatizăm cu el. În lupta noastră grea și plină de restriște, în marea noastră luptă națională, să nu uităm pe celelalte state mici cari ca și noi luptă contra celor ce le calcă drepturile lor sfinte, sfinte și indestructibile. Să ne gândim că ele ne sunt niște camarazi de luptă, că războiul care îl poartă e același în motive cât și în scop.

Măcar noi, cei cari suferim ca și dinșii, să le trimitem salutările și îndemnul nostru la luptă și ruga noastră de a izbîndi. Măcar noi, ceștia mici, să admirăm și să ajutăm cu vorba, dacă nu altfel, pe bieții Buri, pe acest popor mic dat pradă celui mai lacom și mai hămerit călău al omenirii. Cînd celelalte state cari ar putea interveni stau cu botul pe labe și așteaptă momentul oportun din care să profite ele, spre a-și face interesele lor la adăpostul sugrumării acestui popor, noi să strigăm sus și tare în contra acestei nedreptăți, noi să urăm izbîndă celor obijduiți ca și noi. Să nu fim și noi egoiști, să nu fim și noi exclusiviști, ci să ne aducem aminte că precum noi avem dreptate în lupta ce o întreprindem de atît amar de vreme, tot astfel și Burii au dreptate cînd de ani de zile luptă contra desastroasei supremații engleze.

Și cred că tu, poporul meu iubit, ești într'un gînd cu mine cînd strig sus și tare.

— Trăească libertatea poporului Transvaalian! . . .

Gheorghiu.

CONGRESUL ORIENTALIȘTILOR

Mă gîndese încă sub impresiunea celor petrecute de curînd în congresul Orientaliștilor din *cetatea eternă*.

Parcă a fost un vis! . . .

Deprinși cu lincezeala, în care, din nefericire, se sbate chestiunea noastră națională, sceptici și amăriți pînă în adîncul inimei noastre de *multele* ce ne-au fost date să vedem, triumful românismului din congresul orientaliștilor ne-a făcut să trăim sfinte și înălțătoare clipe de mîndrie națională.

De mult nu mai trăim asemenea clipe... Se părea că în inimele noastre amortise avîntul patriotic, că aspirațiunile noastre rătăciră drumul spre ideal și că, tot mai străini de vloga adevăraților luptători, ne împrietenisem sufletele — unii cu slăbiciunea, alții cu desilusia. .

Crudă și dureroasă stare de lucruri. Și-ar fi dăinuit ea multă vreme poate, dacă binecuvîntatul congres al orientaliștilor n'ar fi intervenit să deschidă o nouă eră în mersul activității noastre naționale.

Triumful delegațiunii române la acest congres poate fi considerat ca preludiul unei îmbucurătoare stări de lucruri.

Căci ajunși în vremuri, cînd, din nefericire, activitatea noastră națională se reducea la nimic, ajunsese cu toții, fie prin slăbiciune, fie prin descurajare, să întregim o falangă de luptători *trăiți*, din mijlocul cărora nu mai putea sbucni avînturi nobile și eroice, îndemnuri frumoase ca în alte vremi.

Ceea ce n'am găsit, însă, la noi în țară, a vrut bunul Dumnezeu să le găsim aiurea.

Congresul orientaliștilor a fost un adevărat stimulent pentru noi. Acolo unde se adunară reprezentanții atîtor națiuni, s'au dus și reprezentanții națiunii românești.

Triumful repurtat de ei e recunoscut, de sigur, de toată lumea.

Pentru noi Români, însă e un strălucit triumf, dar în același timp și-o strălucită lecție.

În adevăr, nu cred să fi fost român conștient, care la cetirea succeselor repur-

tate de Români în congresul dela Roma, să nu fi simțit odată c'o legitimă mândrie și-o dureroasă muștrare.

Căci a-ți vedea cauza îmbrățișată cu căldură de către străini, a-ți vedea neamul slăvit și ridicat într'un congres de seama celui dela Roma și în acelaș timp a te simți pe d-ta așa de mic prin propria-ți activitate desfășurată, pe tărîmul național, înseamnă să-ți treci conștiința și sufletul prin dureroase încercări, prin clipe de groasnică muștrare, cari teucid ca om și te umilește ca luptător.

Cei ce simt, deci, să simtă. . . A sosit momentul ca forțele să se unească, ca simțirile să se ascute din nou ca și visul urit ce ne muncește să dispară. Congresul orientaliștilor, în care s'au făcut neuitate și mărețe manifestațiuni de simpatie neamului românesc, să fie pentru cei slabi și blezați din regatul nostru, ultima lecție ce li se dă de către o bătrână mamă: de către cetatea eternă!

E dojană părintească și trebuie să meargă la inimă. . . .

Înainte de a sfârși aceste cite-va rînduri simt de a' mea sfîntă datorie să aduc cele mai sincere omagii de admirațiune tuturor bunilor Rumâni, cari au făcut parte din delegațiunea dela congres.

Vie și neclintită să rămînă strălucita pildă de patriotism ce dinșii au dat cu această ocaziune.

În special ilustrului luptător, V. A. Urechia, ce, pururi cu inima tînără, a știut să se afirme și de astădată ca fruntaș între fruntași, îmi permit a-i aduce închinările unui student tînăr, care admiră în el pozoaba luptătorilor naționaliști și pe neîntrecutul apostol al unei cause sfinte.

Const. C. Brăescu,

D'ALE STUDENȚILOR

(Urmare)

II

Am arătat, în numărul trecut al «Ligii», că ideia de a se desființa toate comitelele studențești, e cit se poate de greșită și ar fi funestă pentru activitatea corpului studențesc. Indreptări, însă, am zis că se impune cu necesitate în ce-ar consta aceste indreptări?

În primul loc toate îngrijirile și toată atențiunea noastră trebuie să se indrepte asupra modului cum se aleg astăzi comitelele studențești. A asigura o alegere cinstită și conștiincioasă a comitetelor, iată primul și cel mai greu pas de făcut iată preludiul unei activități frumoase și rodnice în viitor.

Lucrul, însă, ie cam anevoios. În adevăr, dacă încercăm puțin a improspăta în mințele noastre scenele petrecute cu ocaziunea unei alegeri de comitet, cu stringere de inimă trebuie să mărturisim că grea și temerară încercare e aceea de care vorbim.

Ușor lucru ar fi ca, cunoscînd leacul, să tămăduiești un bolnav oarecare. Dar în cazul nostru lucrurile se complică: nu cunoaștem nici leacul și avem a face și c'un bolnav periculos. Sunt copii, cari odată bolnavi, refușă cu încăpăținare luarea medicamentelor; cam acesta e și cazul nostru. . .

Un «consult medical» ie, deci, de neapărata trebuință. Leacul acestei crude boale, trebuiește găsit și orcit de răsgriat o fi copilul bolnav, să-i deschidem la nevoe gura cu sila și să-l facem să înghiță binefăcătorul medicament. . . .

Înainte, însă, de a arăta cam *cine* ar putea lua inițiativa și primele măsuri în această privință, să lămurim un lucru.

Se găesc printre studenții noștri un număr destul de respectabil de elemente, cari dau o accepțiune cât se poate de greșită cuvântului: *student*. Pentru acești oameni a fi student înseamnă a fi un fel de suveran inviolabil, pe care nimic nu l'ar putea atinge, deși multe-și permite să facă. «Așa vreau, așa fac», iată cam care este deviza lor. O astfel de suveranitate e primejdioasă.

Înțeleg ca d-ta student, care or și cât însemni ceva, odată ajuns pe băncile universității, să te bucuri de oarecare greutate și, prin munca d-tale de oarecare privilegii, cari să-ți dea dreptul să te mîndrești întru citva; dar pentru simplul motiv că ești student să te crezi pus la adăpostul oricărei răspunderi și să ei în gît o mîndrie, care nu te prinde mai ales atunci cînd nu faci nimic și nu-ți treci barem examenele, înseamnă să fii sau prea naiv, sau prea îndrăzneț.

Ceea ce e mai surios, însă, e că aceste elemente, grație acestei suveranități lipsite de control, își închipue că orice intervenție străină de o inițiativă studentească, ar constitui o rușine pentru ei și un atac la libertățile corpului studentesc. Iată încă o naivitate de prost gust.

Nu, domnilor, rușinea nu v'ar aduce-o acei ce-ar interveni spre binele d-voastră, ci d-voastră singuri v'o aduceți prin indiferența cu care vă bravați interesele, prin mîndria proastă și neproductivă cu care vă împăunați spiritele. Cît despre atacul la libertățile corpului studentesc ce ați vedea într'o asemenea intervenție, n'aveți dreptul să vă plîngeți de fel, pe cită vreme ea n'ar constitui un atac la acele libertăți frumoase, pe cari le plîngeți cu atita duioșie și de cari singuri v'ați bătut joc prin faptul că nu le-ați apreciat rostul în viața și existența intereselor d-voastră.

Libertatea e ceva frumos și sfînt, dar

numai pentru acei cari știu s'o prețuiască; dată pe miini nepricepute, ea constituie un adevărat pericol.

Libertatea dată unor asemenea studenți, s'ar putea asemana c'o piatră prețioasă dată în mîinile unui copil, care, neștiind ce să facă cu dînsa, o învirte, o sucește, și la urma urmei o duce la gură s'o înghiță!...

Eu unul mă declar părtaș convins și nestrămutat al ideiei că'n activitatea corpului studentesc și în special în regulamentul alegerei comitetelor trebuie să intervină o putere străină de inițiativă studentească, dar care prin menirea și rostul ei să fie în intimă legătură cu corpul studentesc și interesele lui.

Am ferma convingere că din inițiativa studentească nu poate răsări încă o înfrățire inteligentă, că din mijlocul resentimentelor și-a patimelor ce ne sfișie nu se poate închea încă o activitate ideală, activitate în lipsa căreia se tocesc mințile și se pervertesc sufletele atîtor colegi...

Suntem o familie lipsită de conducători — fie că acești conducători nu se pot găsi printre noi, fie că halul în care se găsește activitatea noastră, nu-i lasă a se manifesta ca atare.

În orice cas, un lucru e cert: avem nevoie de conducători cu autoritate, de oblăduitori cu părintească dragoste, cari să adune florile din grădina noastră într'un singur mănunchiu și s'arunce de o parte spinii, care n'au putut ajunge ceva mai bun.....

Grea, dar frumoasă sarcină. Cine și-o poate lua, vom vedea-o în numărul viitor.

Const. C. Brăescu
student.



Din presa de peste munți

Utopii maghiare sub firmă străină.

Cetim în *Tribuna Poporului* :

Zilele trecute era mare discuție în secția financiară a camerei ungurești asupra misteriosului «fond de dispoziții» al ministerului internelor. Nescari opoziționiști curioși ar fi dorit să știe și ei (vorba lui Caragiale: «dacă e secret, să știm și noi!») ce se face cu acel fond ispititor al tuturor budgetivorilor și candidaților la mulșul budgetului. Dar noul *fetiș* liberal al Maghiarilor, primul ministru Szell, a tăiat scurt curiozitatea acestor opoziționiști, aruncându-le vorba că — prea vreau să știe multe. A procedat ministrul ca orce părinte față cu copii neastimperați de curioși și — copii au tăcut mulcom, cedind cuvântul ziarelor, cari și ele vorbesc cam pe infundate, de teamă să nu le sboare cumva musca pe nas.

Cu acestea, vecinica teamă a «fondului de dispoziții» s'a lămurit cât se poate de insuficient.

Dar se întâmplă în acelaș timp un incident fatal, care pentru cei ce au ochi varsă lumină destul de limbede asupra administrării acelu suspect fond.

Nou-născutul organ guvernamental «*Budapesti Hirrap*», care însuși se face a combate abuzurile *din trecut* (pe cele *din present* le retace din prudență!) al administratorilor «fondului de dispoziții», — a publicat zilele acestea un articol pretins englezesc, în care se aduc laudele cele mai năbădăioase Maghiarilor și se fac profețiile cele mai utopice despre viitorul lor.

Articolul este tipărit în revista engleză «*Spectator*», dar se vede cât de colo că l'a scris s'au cel puțin l'a dictat un Ungur șovinist. Englezii sunt prea flegmatici

și prea cuminți, decît să profeseze utopii atît de evidente, ca și acelea de cari bijbie pomenitul articol.

Titlul articolului e «*Ungurii și criza austriacă*», iar «*Budapesti Hirrap*» îl reproduce sub marca senzațională de «*Viitorul Ungariei*», spunînd că l'ar fi scris (Ungur, cine crede!) un bărbat politic englez.

Pentru ilustrarea incurabilei grandomanii ungurești și a peșicherlicului perfid pe care îl fac Ungurii în presa străină, vom spicui și noi unele din utopiile colosale debitate cu duiumul în acel articol.

Tenorul *plătitor* fantasmagorii despre viitorul strălucit al Maghiarilor este, că «*rezolvirea crizei austriace ar fi deja transmisă azi de fapt în minile Maghiarilor*»... Absurda aserțiune bazează pe o sumă de false premise elogioase la adresa «*națiunii maghiare*», despre care englezul Ungur spune, că ar oferi pe terenul de luptă «*bărbați atît de puternici, asemenea căror puține state ale lumii civilizate sunt capabile a produce*». Tisza, Bánffy, Werkerle și ceilalți, nu cred că s'ar recunoaște în aceste grațioase laude plătite!

Se mai povestește că «*Maghiarii se înmulțesc cu o celeritate amănitoare*» (va fi mai mult amănitoare, fiindcă e falsă!) și că pretinsa lor putere ar reșede în «*omogenitatea popoarelor ungare*» (???) și în «*bogăția ei economică*» (???)

Dar cel mai clasic și în acelaș timp cel mai caraghios neadevăr debitat de Englezul-Ungur este următorul (textual):

«*In Ungaria e posibilă (dar nu există!) o guvernare constituțională, pentru că țara aceasta e moralicește unitară (??) și nu se găsește în ea acea serioasă dificultate, ca Domnitorul să aibă de lucru cu o duzină de popoare diferite, cari fiecare în special se deosebește atît cu privire la rasă și limbă, cît și cu privire la interesele sale*».

Cine va ceti aceste îndrăznețe falsificări, cari palmuesc în față adevărul poli-

gloției Ungariei, acela e ispitit să creadă, că autorul articolului maghiar sub firmă engleză, e un nebun de legat.

Intr'adevăr, acea Ungarie despre care înșiși Maghiarii, în momente lucide, recunosc că este subminată de înăbușita, dar cu atît mai acuta *chestie a naționalităților*, chiar acea Ungarie să fie atîtde omogenă și atît de unitară?! Dar atunci, cum de există o lege specială a naționalităților, cum de nu se execută acea lege, cum de orce lege nouă se face din considerații speciale față cu «ideia de stat maghiar» și cu ascuțit în contra naționalităților și cum de pretinsul stat unitar maghiar este după propria mărturisire a Maghiarilor numai o «ideie» care este «clădită»?

Ce ar răspunde acestor chestiuni plătite Englez-Ungur?...

Dar să nu așteptăm un răspuns de acolo, de unde nu va veni nici odată. Ci să mai spicuiem din articoli nescari utopii ungurești sub firmă străină.

Maiestrul povestitor ne mai spune, că va veni vremea în care... «Salonichi va deveni un mare port maghiar, ba chiar și Asia-mică va deveni piața comerțului unguresc». ... Iar atunci, — profetește același năbădăios, — «Ungaria va veni în concurență acută cu Germania, în regiuni pe cari împăratul german, în propria sa fantazie și le-a desemnat șieși».

Ați mai auzit asemenea mirozonii? Dar nici în minunile lui «*Ali-Baba*» nu se pomenesc de acestea. Ptiu, că fără de rușine mai e și acel Englez-Ungur!

Dar ce să-i faci? Ungurii se bucură lucru mare de aceste profetiri și presa lor le reproduce cu alaiu, în scopul acelei imorale amăgiri a publicului șovinist, care nu va trece mult și va deveni fatală pentru însăși egemonia ungurească!

Pentru că adevărul faptic și logica situației din Austria presentă lucrurile cu totul invers: Nu Maghiarii vor rezolvi

crisa austriacă, ci tocmai aceasta va spulbera și pe Maghiari, cu toată hegemonia lor!

Pot să se tot bucure și să se tot îngimfeze Maghiarii în contemplarea unor utopii pe vecie imposibile și pot să tot cheltuiască la «fonduri de dispoziții» pentru acreditarea lor.

Adevărul e cum este, și cu dînsul suntem noi!

DIN BUCOVINA

Manifestațiunea preoțimeii române.

Frații noștri din Bucovina de luni de zile deja trec prin grele încercări. Prin ținuta nehibzuită și prin politica nefastă a actualului guvernor *Bourguignon* și a răutăcioșilor lui sfetnici, raporturile între guvernul țării și între Români bucovineni au devenit atît de încordate, în cît nu se mai vede alt chip de aplanare, decît singură numai rechemarea guvernorului dela postul înalt ce-l ocupă.

Prin goana sistematică și turbată, ce se pornise contra presei române, spiritele între Români erau deja la culme iritate. Vîrf însă la toate s'a pus mai ales — cum se știe — prin vorbirea guvernorului *Bourguignon* în ziua de 6/18 August, ziua aniversală a Majestății Sale, cînd adică fără motive și în chip brusc a atacat preoțimea română în sentimentele ei patriotice și de loialitate.

În contra invecțivelor guvernorului preoțimea a și început numai decît să protesteze în toate părțile țărișoarei. Iar acum Luea trecuta, în 18/30 Octomvre, întreg clerul român, ca un singur om, și din toate unghiurile țării, s'a întrunit la Cernăuți într'o *imposantă adunare de protestare comună*, care a pus în uimire pe toți

adversarii și asupritorii poporului român din țară.

Despre această adunare a clerului iată ce zice ziarul «*Patria*» din Cernăuți, în numărul său de Miercuri:

Ziua de eri Luni va rămânea purerea gravată cu litere de aur în analele istoriei noastre.

«Pătrunși de un entusiasm sfânt, înălțați în cugete și gândiri s'au adunat eri preoții noștri din toate colțurile țării, urmînd glasului conducătorilor lor, cari i-au chemat, să-și rostescă cuvîntul lor bărbătesc în fața atacurilor nemaipomenite, la cari au fost expuși în ultimele luni.

«Buciumul deșteptător a răsunat și valuri-valuri s'au pornit din văi și din cîmpii, dela Nistru pînă în Carpați cetele pionirilor naționali, ca să-și îplinească cea mai sfîntă datorie a lor dictată de timpurile grele, prin care trece astăzi poporul nostru.

«Din trenurile de Duminecă și Luni descălicau neconținut zeci de preoți și capitala Bucovinei, de altădată atît de liniștită, gema în zilele aceste de numărul imponent al preoțimei noastre.

«Nedumeririle, cauzate prin fel și fel de faime tendențioase resfirate de antagoniștii noștri, au dispărut deodată, dușmanii au încremenit, iar figurile triste ale esialților noștri, cari pe ascuns au căutat să zădărnicească întrunirea, au trebuit să se refugieze în cele mai ascunse locașuri, ca să nu-și primească pedeapsa binemeritată.

«Pe cît de mare era consternarea și desperarea în tabăra antagoniștilor, atît de mare cel puțin era bucuria și mulțumirea în mijlocul Românilor, cari în fiecare preot nou sosit priveau un nou apostol al deșteptării naționale.

«Ne lipsesc cuvinte, ca să descriem entusiasmul acestor două zile epocale, căci prea impunătoare, prea covârșitoare au fost momentele acestea înălțătoare.

«Culmea manifestațiilor a format-o însă fără îndoială adunarea de eri (Luni) seara, ale cărei rezoluțiuni unanime vor forma pentru toate timpurile o pagină ilustră în manifestațiunile poporului român din Bucovina.

«Ferice de neamul acela, care are astfel de fii!

«Onoare fiilor, cari și-au împlinit în timpuri grele cu scumpătate datoria lor ca Români și patrioți».

Din raportul ce-l publică «*Patria*» despre decursul adunării, extragem următoarele:

De president al adunării cu unanimitate de voturi a fost ales d-nul prof. Eusebiu *Popovici*, profesor universitar; de vicepreședinți *Atanasie Procopovici* și *Artemie Berariu*, iar de secretari d-nii *Gavriil Telega* și *Dim. cap. de Zopa*.

Declarîndu-se adunarea deschisă, presidentul amintind cu venerațiune de neclintita iubire a clerului ortodox-român din Bucovina față de augustul Cap încoronat și casa domnitoare, a cetit textul unei telegrame menite spre a fi trimisă imediat direct la adresa Măj. Sale. Textul acestei telegrame s'a votat cu nespusă însuflețire de către toți preoții adunați și s'a expedit imediat:

«*Către Majestatea Sa c. r. apostolică în Viena.*

«*Preoțimea or. orient. română din Bucovina, adunată astăzi în 30 Oct. în Cernăuți, cu scopul de a transmite petițiuni în afaceri vitale comune la adresa d-lui Arhiepiscop și către înaltul ministeriu, subșterne cu toată reverința Majestații Voastre c. r. apostolice asigurarea omagială a fidelității profunde și nestrămutat înrădăcinate în inimile preoțimei ort.-or. române din țara aceasta și în inimile precum a fiilor lor trupești, așa și sufletești*

a supunerii și iubirii către Majestatea Voastră, către Inalta casă împărătească și către augusta monarhie austro-ungară.

«Preasupusul president al adunării Euseviu Popovici, archipresviter și profesor universitar».

S'au cetit apoi adresele către miniștri și metropolit.

Iată pe scurt conținutul acestor adrese:

Adunarea din 30 Oct. a. c. a preoților români or. ort. ai Bucovinei a votat și subscris două adrese, menite ambele a fi prezentate atât metropolitului, cât și ministeriului, una drept justificare contra inculpării de iubire neadevărată față de Împărat și împărăție, inculparea aceasta, ridicată de presidentul țării cu ocaziunea recepțiunii de gratulare din 18 August în contra acelei părți a preoților români or. ort. ai Bucovinei, cari nu resping dela sine sau dela familiile lor purtarea colorilor naționale românești; a doua spre restrângerea adresei de încredere, prezentate nu de mult de către preoții ruteni metropolitului și presidentului țării și prin care se incriminează din nou o parte a preoțimei române.

Ambele adrese ale preoților români au fost ținute în ton respectos, atât în totalitatea lor, cât în special și față de metropolit și presidentul țării.

Adresa relativă la 18 August s'a transmis în 4 expedițiuni: metropolitului, prim-ministrului, ministrului de interne și celui de culte. Ea consună, afară de sfârșit, în toate cele 4 expedițiuni, și accentuează că incriminatele colori naționale românești nu sunt colorile statului român, ci colorile de la 1848—1849 ale fidelilor Români transilvăneni devotați împăratului, colori purtate public și din capul locului de către societatea academică «Junimea», și că ele nici cînd — fie chiar numai clerului — n'au fost interzise, din care cauză familiile preo-

tești române cred a putea purta fără grije aceste colori.

După subsemnarea acestor adrese de către 222 de preoți s'a constituit un cor imponent din aproape toți preoții prezenți, cari au întonat cu o rară solemnitate imnul poporal și psalmul de mulțumită către atotputernicul Creator «Ție se cuvine cîntare».

S'a ales apoi o deputațiune de 10 preoți, cari să predee cele două adrese metropolitului și în fine s'a votat mulțumită generală și recunoștință neclintită ilustrului profesor de teologie Eus. Popovici pentru înțeleapta conducere și marea osteneală ce a avut-o.

Cu aceasta s'a terminat imponenta adunare a preoțimei, pe la orele 9 și jumătate seara.

«Presidentul țării — continuă «Patria» — simțindu-se între ciocan și nicovală în fața acestei adunări neevitabile, despre a cărei splendid rezultat a fost asigurat încă înainte de orele șase, și-a trimis pe oamenzii săi la adunare, pe care i-a împuțernicit să declare în public, că retrage acusa sa ridicată în 18 August contra preoțimei române. Aceasta îi părea lui Bourguignon ultima cale de scăpare din încurcătura grozavă în care a ajuns, însă s'a înșelat. Cei doi preoți, pe care i-a trimis să retragă grava sa acuză, n'au mai avut curagiul să-și deschidă gura în favorul d-lui Bourguignon, din contră s'au simțit îndemnați să accepte rezoluțiile votate și să le subsemne și ei».

FEDERALIZAREA NAȚIONALĂ

Sub titlul «Declarațiile lui Szell», Tribuna din Sibii face următoarele reflecții cari se termină într'o concluzie foarte importantă, pe care o discutăm în primul nostru articol de astăzi :

Partidul kossuthist maghiar a luat în programul său politic *votul universal* la alegerile dietale, *votarea secretă*, iar în timpul din urmă și *votarea acasă, la comună*.

În programul nostru național încă e trecut *votul universal*; iar *votarea secretă* o ținem și noi de bună și de necesară pentru curățenia alegerilor, și tot așa amici suntem și *votării pe comune*, pentru că prin aceasta alegătorii ar fi scutiți de drumurile lungi și de pierderea de timp ce o au acum, când trebuie să meargă la un anumit loc central ca să-și dea *votul*.

Dacă programul nostru național n'ar fi compus decât numai din acest singur punct, și tot așa și programul kossuthiștilor: apropierea între noi și ei ar fi ușor posibilă. Și totuși e imposibilă. Pentru că kossuthiștii cer *votul universal* în mod *condiționat*, și exclusiv numai *pentru Maghiari*, făcându-l pendent de *cunoașterea limbei ungurești*, pe când noi îl cerem pentru toate popoarele din țară, pentru toți cetățenii patriei comune, *necondiționat* și în mod egal, — cu aceeași inimă curată și deschisă, care ne-a caracterizat și ne-a format decorațiunile în totdeauna.

Cu toate acestea stăm mai aproape de kossuthiști, — în punctul *votului universal* — decât de partidul dela putere și decât de guvern. Pentru că guvernul a declarat, prin rostul prim-ministrului *Szell*, că nu e amic al *votului universal* și nu-l vrea de loc; din contră, îl ține de păgubitor intereselor țării, și „*cel ce îl cere, comite păcat în contra statului maghiar*». Va să zică, partidul kossuthist are un păcat „*patriotic*” la răvaș; și păcatul ne apasă și pe noi.

Prim-ministrul *Szell* o spune deci clar, — spre supărarea celor ce așteptau la o lege electorală „*europenească*”, — că nu se ocupă cu ideia modificării legii electorale, și nici cu ideia unei noue arondări a cercurilor electorale, fiind că pentru împăr-

țirea cercurilor „*există și astăzi aceleași motive cari existau la 1848*», — iar legea electorală nu poate fi schimbată în mod radical, din motive grave, „*patriotice naționale*”, ci poate fi cel mult — *corectată*.

Adică o mică corectură în legea electorală, atîta e tot ce ne pune în vedere guvernul lui *Szell*. Dumnezeu Sfinte! Dar ce corectură vrea omul să mai facă în legea electorală, cînd întreaga lege nu e compusă decât numai din corecturi? Petec peste petec se află depus în această lege, și guvernul lui *Szell* vrea să mai facă corecturi și în aceste petece?

Să luăm numai legea fundamentală, legea dela 1874, art. XXXIII. Însăși legea aceasta nu e decât o cîrpitură a legii electorale din 1848, și așa i s'a dat și numele din botez, intitulată fiind ea: „*Lege despre modificarea și amplificarea legii din 1848, art. V. etc.*” Va să zică, legea fundamentală electorală e și astăzi cea din 1848. Dar abia s'a votat legea electorală din 1874, și au urmat lanț legile de *corectură*. I s'a făcut corectură prin articolul de lege VI, din 1875; prin articolul de lege XVIII, din 1876; prin art. XXIX, din 1878 și în fine prin articolul de lege XV, din 1899.

Și o lege, care a trecut prin atîtea corecturi, tot mai are trebuință de corecturi? Și prim-ministrul *Szell* ne pune chiar în vedere o nouă corectură a corecturilor făcute? Semnul cît de bună e legea, și cît de bune sunt corecturile făcute!

Dar în cele din urmă guvernul maghiar cîrpească-și legile cum știe și cum vrea; treaba lui, și pe noi nu ne privește. Ne privește însă cealaltă declarație a ministrului-president *Szell*, anume că: „*motivele din 1848 există și astăzi*». Ii mulțumim că ne-a pus în condeiu tema aceasta. Într'adevăr motivele din 1848 există și astăzi; însă *nu pentru Maghiari ci pentru noi*. Noi suntem, în raporturile cu Maghiarii, acolo

unde eram la 1848. Poate și mai rău. Pentru că pe cînd noi am făcut un mare pas înainte, spre a ne apropia de Maghiari, iar în scopul acesta *am redus la minim* programul nostru politic dela 1848, — Maghiarii au făcut energice pasuri îndărăt, prin întunecul vremilor de înainte de 1848. Și astfel, în loc ca apropierea să se înlesnească și din partea lor, ei au căutat să facă între noi abisul și mai mare, astfel, ca să nu ne mai putem întîlni. Stăm dară tot acolo unde am stat la 1848! Așa zice prim-ministrul *Szell*, și așa zicem și noi, confirmînd spusele sale. Și fiindcă acolo stăm, trebuie să ne gîndim, n'ar fi oare bine și necesar, ca să revenim de nou asupra întregului nostru program dela 1848? N'ar fi oare bine, ca în locul modestului nostru program politic de astăzi, să acceptăm de program pentru lupta politică, un singur punct din programul nostru de la 1848, care sună astfel: «*Unirea tuturor Românilor din imperiul austriac într'o singură națiune independentă, sub sceptru Austriei, ca parte întregitoare a monarhiei, cu un cap național, ales de către congresul național, al tuturor Românilor și întărit de către M. Sa Monarchul*».

Un astfel de program de federalizare națională ar face apoi superfluă reclamarea votului universal, pentru că congresul național al tuturor Românilor din Austro-Ungaria îl va vota cu siguranță, în prima sa ședință, considerîndu-l de obiect de cea mai mare urgență.

Dacă prim-ministrul țării, d-l Coloman *Szell*, ne trimite îndărăt la 1848, — să mergem. N'avem să pierdem nimica.

Împăratul Austriei în chestia limbilor

Din Budapesta i se raportează ziarului «*Neue Freie Presse*» cu data de 4 Nov. următoarele:

«La prînzul curții de astăzi au fost invitați mai mulți membri ai camerei deputaților, cu cari monarchul a dus o conversație animată. Intre deputați se afla contele Iuliu Andrassy, Bekszics, Hodossy, Horanszky, Gajary, G. Ügron etc. La dreapta și la stînga monarchului ședeau cardinalul Schlauch și episcopul Csaczka. Cu cei mai mulți dintre deputați Majestatea Sa a vorbit asupra viitoarelor debateri în sînul deputațiunii cvotei și a delegațiunilor; mai ales a vorbit asupra acestei teme cu deputatul Horanszky, exprimînd între altele speranța, că acele debateri vor decurge grabnic și neted.

Cu deputatul *Gajary* monarchul a vorbit asupra celor petrecute în Ungaria la adunările de controlă ale rezerviștilor, făcînd alusiuni la amestecul de limbi, ce s'au ivit în acele adunări. Pe cînd mulți rezerviști dela armata honvezilor, a cărei limbă e cea maghiară, s'au anunțat, zice monarchul, cu germanul «hier», deși era îndreptățiti a se anunța în limba lor maternă maghiară, în adunările de controlă ale armatei comune, a cărei limbă e cea germană, s'a întîmplat contrarul.

Deputatul *Gajary*, către care s'a adresat monarchul răspunse, că anunțarea germană a honvezilor s'a făcut numai din învătîmplare sau din eroare. În decursul conversației monarchul a mai observat, că acum și naționalitățile din Ungaria să folosesc de această chestiune și că Komăni, înțînd din exemplul dat, s'au anunțat și ei în adunările de controlă în limba lor maternă. Suntem deci pe calea cea mai bună de a cultiva o afacere a raționalităților, ameuințînd prin aceasta unitatea armatei. — Deputatul *Gajary* răspunse, că într'un asemenea caz limba germană a armatei devine chiar o afacere ungară.

Mai departe s'a vorbit, că, precum s'a întîmplat deja în dieta ungară, această afacere va fi discutată și în delegațiuni.

Impresiunea, ce a făcut-o vorbele monarhului, a fost că la locul competențesc să se păstreze între toate imprejurările dreptul limbii germane. In cercurile parlamentare se crede, ca sigur, că ministrul președinte Szell va răspunde la întrebarea deputatului Barabas relativ la această temă, și încă in zilele procsime probabil după încheierea debeterei asupra provisorului budgetar.

Magyarische Anmassung

Wien, 4. November.

Man lässt in Transleithanien keine Gelegenheit unbenutzt vorübergehen, die sich dazu verwerthen lässt, den Österreichern die Präponderanz des Judömagyarenthums fühlen zu lassen. Und hierzulande hat man noch immer nicht die richtige Manier gelernt, wie man auf derartige Impertinenzen zu antworten hat. Ein Beweis dafür, dass man sich in Pest bereits anmasst, die freie Meinungsäusserung einzelner Personen zum Gegenstande von Repressalien zu machen, liegt in folgender Episode. Auf dem Bankette, das die Stadt Wien anlässlich der Inbetriebsetzung ihrer neuen Gaswerke veranstaltete, hat auch der pensionirte Honved-Oberst v. Füle k das Wort zu einem Trinkspruche ergriffen, der in ein «Hoch» auf den Bürgermeister Dr. Krueger ausklang. Dieser Toast hat nun verursacht, dass im judömagyarischen Hexenkessel ein wahrer Aufruhr entstand. Nicht nur die Presse, sondern auch das «officielle Ungarn» — wie eine «Note» der «Budapester Corespondenz» bewies — war höchlich entrüstet darüber, dass ein pensionirter Offizier deutscher Nationalität, der zufällig Honved ist, sich erkühnte,

auf den «Feind Ungarns», den gehassten Dr. Lueger einen Coast auszubringen! Die in Pest herrschende Elique begnügt sich eben nicht damit, den österreichischen Steuerträgern in Form eines «Ausgleiches» ihr gutes Geld abzunehmen und die gesammte Monarchie zu einer magyarophilen Politik zu zwingen, sie möchten am liebsten auch noch jeden einzelnen Cisleithanier zwingen, nur so zu denken und zu reden, wie es den echten und unechten Söhnen Arpads gefällt.

Leider sind die massgebenden Faktoren Österreichs durch ihre Jahrzehnte lange Duldung auch der frechsten magyarischen Übergriffe selbst Schuld daran, dass man sich in Pest derartiges erlaubt. Alle österreichischen Regierungen haben es immer wieder als eine «Staatsnotwendigkeit» bezeichnet, dass der Dualismus fortbestehe und zwar auf der Grundlage des jetzigen so ungerechten und für Österreich so ungünstigen Verhältnisses. Dadurch, dass der seinerzeitige Ministerpräsident Graf Badeni seinerzeit über Wunsch der ungarischen Regierung die Bestätigung der Wahl Dr. Luegers zum Bürgermeister der Stadt Wien hintertrieb, hat er die Einmischungen der Judömagyaren in die innerpolitischen Angelegenheiten Cisleithaniens gewissermassen als berechtigt anerkannt und man darf sich nicht darüber wundern, wenn die Anmassung in Pest immer grössere Dimensionen annimmt, geht man doch so weit, die ganz selbstverständlichen Bemühungen österreichischer Politiker, die auf eine Änderung des Quotenverhältnisses abzielen, als «Agitationen gewissenloser Demagogen» darzustellen.

Austriacus.

INFORMAȚIUNI

O grandioasă manifestațiune de iubire și simpatie — scrie «Patria» — s'a făcut deputaților nostri d-lor Dr. George Popovici și I. Lupul la sosirea lor din Viena. Știrea despre intervenția deputaților nostri la guvernul central în contra uneltirilor pornite față de preoțimea noastră și știrea despre sosirea deputaților nostri din acest incident la Cernăuți, s'a lățit — ca fulgerul prin întreg orașul. Duminecă la orele 8 nimează s'au strins aproape 300 Români din inteligență și țărâtime la gară împodobiți cu mindrul nostru treicolori pentru a manifesta alipirea lor față de d-nii deputați Dr. George Popovici și I. Lupul. Remarcăm cu plăcere faptul, că și damele și d-șoarele române din Cernăuți în frunte cu vrednica noastră matronă d-na Agripina de *Onciul* au fost în număr mare reprezentate. Sosirea deputaților nostri a fost întâmpinată cu viroase strigăte de «Trăiască». După această manifestațiune spontană s'a respirat mulțimea manifestațiilor.

Se scrie din *Brünn*, că reprezentanții comunelor din cercul administrativ *Budweis*, au ținut conferință în care primarii tuturor comunelor au subscris o declarațiune de cuprinsul, că dacă guvernul nu reparaază imediat greșala comisă cu revocarea ordonanțelor referitoare la întrebuintarea limbilor, *întregul cerc administrativ se pune dela Anul-Nou în poziție de rezistență pasivă*, pe baza următoarelor principii: Dela Anul-Nou se va sista încasarea dărilor publice, și nimeni nu va mai primi sarcina de funcționar comunal, așa că comunele vor rămânea fără antistie; nici un act scris nemțeste nu va fi primit din partea locuitorilor; fie în chestii militare, fie în chestii civile; poporului i se va da mină liberă ca el să-și revendice singur drepturile răpite.

Cum se vede, nu e glumă cu lupta ce vreau să o ducă Cehii în contra guvernului austriac. Și cu o *rezistență pasivă*, ast-fel contemplată și bine executată, sigur că se va și ajunge scopul dorit din partea Cehilor.

Imposanta adunare a preoților români, ținută Luni la *Cernăuți*, a trimis o delegație la curtea metropolitană de acolo ca să comunice fără aminare șefului bisericii conclusele luate. Despre întvederea deputațiunei cu șeful bisericii orientale bucovine, «*Patria*» scrie următoarele:

«Deputația a petrecut în reședința episcopală aproape 20 de minute. Vorbitorul ei a fost d-l prof. *Eus. Popovici*. Metropolitanul a răspuns *evasiv*, rămânând în cunoscutele făgașe despre obiectivitatea și dreptatea sa (!). Clerul sosit spre a atrage încă odată atențiunea capului bisericii asupra nesuferitei situațiuni, în care e adusă biserica, *n'a auzit nici un cuvânt, care ar fi putut indica întoarcerea spre bine*. Numai frase seci a răsunit acolo, unde trebuia să cadă cuvinte din cari licărește iubirea pentru turma prigonită. Rece și în tăcere s'a depărtat deputația. Nici un «să trăească» n'a eșit din pieptul îngrijit al păstorilor noștri sufletești».

Va să zică *Arcadie* a rămas tot cel vechiu, surd și rece — la glasul turmei sale!

Croații din Croația-Slavonia au ținut zilele trecute o importantă întrunire publică în Agram în chestiunea unirii cu Dalmația, care este aproape întregă locuită tot de Croați.

S'a votat cu mare însuflețire o rezoluțiune, de cuprinsul următor: Dieta provincială croată să fie rugată ca să întreprindă imediat pașii de lipsă pentru încorporarea *Dalmației* la regatul croato-slavon. S'a votat și a doua rezoluțiune, în care se cere *independența* financiară a Croației, va să zică, desfacerea comunității cu Ungaria.